

V. BORONEANȚ,
I. VLAD

RAPORT PRELIMINAR PRIVIND CERCETĂRILE ARHEOLOGICE ȘI MULTIDISCIPLINARE DE LA CIUPERCENI, [JUDEȚUL TELEORMAN] [CAMPANIA 1978]

Cercetările începute în cursul anului trecut au fost reluate și în acest an în punctele „Carieră” și „la vii” din imediata apropiere. S-au extins de asemenea într-un punct din vecinătate la vest de Valea care în această zonă ferestruiește terasa înaltă a Dunării.

În punctul Carieră s-au efectuat săpături arheologice, cercetări de micro și macro faună, foraje și investigații geologice. Desigur unele din analizele pentru care s-au luat probe nu au fost încă efectuate așa că nu sîntem în situația de a prezenta datele complete ale cercetărilor.

Cercetările noastre au stabilit aici existența următoarelor cicluri de sedimentare: pe categorii de depozite: deasupra pînzei de calcar cretacic (senonian) aproximativ 85 milioane ani se află un ciclu de sedimentare care nu a durat prea mult, alcătuit dintr-o argilă verzuie, după care a urmat un ciclu de depunere a unei mase mari de bolovani de silex nerulați proveniți din antrenarea de către o sursă puternică de apă a unor părți din stratul cretacic local. Acest proces s-a desfășurat în mai multe etape observabile după culoare nuanțată și variația dimensională a bolovanilor de silex și a materialu-

lui de context. În partea superioară a acestui depozit și dintr-o zonă mijlocie s-au recoltat materiale arheologice constînd din așchii și nuclee de silex lucrate prin retușare. Locuirea umană a fost posibilă într-o perioadă de exondare (de uscat). Din acest depozit provin și piese faunistice. Ciclul descris sfîrșește printr-o perioadă mai calmă în care au avut loc sedimentări în formă de pungi, a unor cantități de nisip din cuarț, de culoare albă, cu dungi roșii sau maronii, steril arheologic. Urmează apoi ciclul în care s-a produs depunerea unui prundiș cenușiu cu material foarte eterogen rulat, format pe seama depozitelor cretacice din zonă dar și cu mari aporturi litologice din zona defileului Porților de Fier și a Carpaților orientali. Acest depozit datează cu probabilitate din vremea depunerii prundișurilor de Frătești, și corespunde unui moment cînd zona a funcționat ca vale a unui mare paleofluviu. Partea superioară a acestui sediment este foarte bine consolidată cu carbonat de calciu — o betonare naturală. — Această fază cunoaște foarte mari variațiuni de la loc la loc. După o fază de tranziție în care s-au depus nisipuri de granulație medie urmează ciclul de sedimentare a loessurilor în care se constată și paleosoluri corespunzătoare unor momente de încălzire a climatului. Depunerea solurilor a avut loc într-o perioadă din vremea ultimei glaciațiuni.

* Din colectiv au mai făcut parte: Prof. dr. doc. P. Coteț, ing. D. Popescu, prof. dr. Th. Neagu, dr. E. Terzea, M. Cîrciumaru și Dardu Nicolăescu-Ploșșor.

În partea superioară a acestui pachet de orizonturi ale loessului se află paleoliticul superior care cunoaște un facis local contemporan aurignacianului de pe teritoriul țării noastre și din Europa. O cercetare prin săpături a întregului pachet de loess nu a fost încă posibilă și constituie un deziderat a cercetării din anul acesta. Grosimea pachetului de loessuri variază între 6—16 metri, la marginea malului surpat unde de altfel este amplasată și săpătura noastră arheologică.

Pe baza datelor și observațiilor făcute de noi precum și studiilor disciplinelor antrenate pe care deocamdată le avem la dispoziție se pot trage următoarele concluzii ecologice, privind epoca contemporană celor mai vechi unelte găsite în depozit. Ne găsim în zona unor spații largi deschise, cu o vegetație de tip savano-stepă, cu oaze de pădure bogată în faună, situată în vecinătatea unei surse de apă cu zone inundabile. Între biotopii de pădure menționăm veverița zburătoare și dolicopitecul. Aceasta este ambianța în care și-au putut desfășura activitatea cei dinții oameni făuritori de unelte (până acum identificați numai după unelte). Procesul a putut avea loc în Villafranchian. Cercetările viitoare vor stabili cât de mult se întinde în timp Villafranchianul în acest loc și care anume din etapele sale sînt prezente aici.

Vii I și II. În aceste puncte s-a urmărit obținerea de date stratigrafice și culturale care să poată fi racordate cu cele furnizate de disciplinele ajutătoare.

Din pachetul gros loessuri sau argile lossoide care alcătuiesc cuvertura nisipurilor și prundișurilor, o succesiune stratigrafică nu am putut avea decît pe o adîncime mergînd pînă la 5, 10 m în care pînă acum am surprins două etape cu soluri fosile cores-

punzătoare a două faze mai blînde dintr-un climat interstadial.

Date de locuire atestate prin unelte nu avem decît din partea superioară a orizontului cu sol fosil care continuă în toată succesiunea depunerilor pînă la suprafață. Astfel locuirea continuă și în stratul cu acumulări sub formă de păpuși de pămînt ce acoperă primul sol fosil, și de asemenea în orizonturi cu acumulări de carbonat de calciu sub formă de granule care îl acoperă. La Vii II în stratul cu acumulări de calciu sub formă de păpuși de pămînt nu s-au găsit decît foarte puține piese arheologice. Săpăturile anului acesta vor putea aduce precizări mai multe în legătură cu apartenența culturală a acestui strat. Orizontul cu acumulări de granule de carbonat de calciu este însă bogat în materiale arheologice aparținînd aceleași perioade cu cel din același strat din punct de Vii I.

Tipologic este vorba de un proces cultural, o industrie care evoluează pe nuclee de silex local în general de culoare cenușie cu plan de lovire preparat, cu suprafață înclinată, de dimensiuni mai mari în partea inferioară a depunerilor și cu dimensiuni mai mici și tendință în debitaaj de desprindere de lame, cu cît ne apropiem mai mult de suprafață. Este vorba așa cum am mai arătat de un facies cultural care se dezvoltă la nivelul cultural al aurignacianului, cunoscînd forme specifice legate probabil de calitățile materiei prime, de activitățile economice specifice mediului fizico-geografic și climatic în care se încadrează și de tradițiile locale preexistente.

Deasupra din stratul de humus din sectorul Vii II pot fi urmărite gropile de bucate ale unei locuiri ce poate fi încadrată în

sec. XVII—XIX. Într-o groapă de locuință distrusă prin incendiu s-a găsit și un cuptor gospodăresc în stare perfectă. Locuința a fost distrusă printr-un incendiu care a mistuit-o în întregime. La cca 4 de locuință spre N se afla o groapă de bucate cu pereții arși care avea o formă tronconică specifică gropilor de bucate din această epocă. În imediata apropiere a locuinței în partea sa de vest s-a găsit și un schelet uman, probabil de femeie

ingropată creștinește dar fără inventar. Cercetările sînt în curs de desfășurare.

În zona Carierii s-au luat primele măsuri de conservare a depozitului prin închiderea sa cu un gard de sîrmă ghimpată. În vederea conservării profilului s-a luat măsura de protejare a sa cu o folie groasă de polietilenă pînă la data cînd se va face consolidarea. Depozitul arheologic și geologic din Carieră a fost declarat rezervație arheologică și monument al naturii.